Verksamhetsberättelse 2021

Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening

Hembygdsrörelsens grundsyn

”Hembygdsrörelsen är en del av det levande samhället. Den skapar broar mellan det förgångna, nutiden och framtiden.
Hembygdsrörelsen har ett humanistiskt och demokratiskt synsätt. Den är öppen för alla, oavsett bakgrund. Den respekterar kulturarvets skiftande former i tid och rum.
Hembygdsarbetet skapar gemenskap, trygghet och identitet. Intresset för kulturarvet är drivkraften i engagemanget för hembygden. Här möts alla generationer.”

Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening

Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening (i dokumentet även kallat förbundet) bildades år 1861 på initiativ av bland andra Richard Dybeck. Från början hette föreningen Västmanlands Fornminnesförening och det var Fornminnesföreningen som grundade och utvecklade verksamheterna och samlingarna vid Västmanlands läns museum och Vallby Friluftsmuseum, vilka idag har andra huvudmän.

Förbundet är en partipolitiskt och religiöst obunden, ideell förening som arbetar för att sprida kunskap om kulturarvet i Västmanlands län. Förbundet fungerar som en paraplyorganisation för 49 av länets hembygdsföreningar och har också enskilda medlemmar.

Styrelsen för Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening får härmed lämna sin verksamhetsberättelse för året 2021.

Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening
Karlsgatan 2
722 14 Västerås
Telefon: 021-481 86 58

INNEHÅLL

1. Organisation 4

Kansli och personal 5
Sammanträden 5
Representation och deltagande 5

2. Medlemmar 7

Föreningens medlemmar 7
Medlemsförmåner 8
Fadderverksamhet 9
Områdesindelning 9
Medlemsavgifter 9

3. Verksamhet 10

Ledningsträff 10
Årsmöte 10
Nomineringar 14
Verksamhetsrapport kansliet 15
Intressegrupper 16
Kompetensutveckling 17

4. Samarbeten och nätverk 18

5. Publikationer 20

Årsbok 20
Spaning 21

6. Årsbokslut 2021 22

Resultat- och balansräkning 22
Underskrifter 24
Revisionsberättelse 25
Budget 2022 27

7. Verksamhetsplan för 2022 28

Basverksamhet 28
Långsiktiga verksamhetsmål 29
Verksamhetsmål 2022-2023 29

8. Bildinformation 31

Delar av styrelsen vid avtackningen av Ann Österberg den 14 oktober 2021. Alla håller pandemiavstånd.

1. ORGANISATION

Styrelse
Ordförande
Bengt Wallén

Vice ordförande
Thomas Ahlin

Andre vice ordförande
Bengt Lindh

Ledamöter
Siv Antonsson
Stefan Aurusell
Tommy Berglund
Katarina Curman
Lars Ekegren
Oddvar Falk
Anders Fläcke
Markku Ollila
Ständig ledamot (länsmuseichef)
Jennie Schaeffer

Ersättare
Micael Berg
Thomas Hjelt

Adjungerade
Susanne Cassé (sekreterare)
Hjördis Häll (skattmästare)

Valberedning
Hans G Silfverberg
Wivi Blomqvist
Vakant

Revisorer
Ordinarie
Roger Strömma
Annie Widell

Ersättare
Ingemar Bernersson
Maria Sannesjö

Styrelsens arbetsutskott
Ordinarie
Bengt Wallén
Thomas Ahlin
Katarina Curman
Anders Fläcke
Bengt Lindh

Adjungerade
Susanne Cassé
Hjördis Häll
Jennie Schaeffer

Kansli och personal

Kansliet finns på Karlsgatan 2 i Västerås. Förbundet hyr arbetsplatsen av Västmanlands läns museum och har rätt att använda mötesrum och konferenslokaler på Karlsgatan 2 utan extra kostnad.
Förbundet har under året haft en heltidsanställd hembygdskonsulent, Susanne Cassé, och en redaktör på 30 procent, Ann Österberg, fram till och med den 31 oktober.

Sammanträden

Styrelsen och arbetsutskottet har under året haft fem respektive sex ordinarie sammanträden. Mötena har varit både fysiska på Karlsgatan 2 och webbmöten över Teams. Ett arbetsmöte för hela styrelsen ägde rum den 3 juni över Teams.

Styrelsens arbetsgrupper (förutom arbetsutskottet) har inte träffats under året på grund av smittspridningen av covid-19. I december togs ett beslut om arbetsfördelning via följande arbetsgrupper: Styrelseutveckling, Information och medlemsvärvning, Bidrag, Förvaltningssystem, skanning, digitalisering, Sociala medier, hemsidan, utforska platsen, Årsböcker, Barn och unga och Föreningsutveckling (riktat mot medlemsföreningarna).

Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening var en av stiftarna då stiftelsen Västmanlands läns museum bildades år 1980.
Sedan stiftelsen lades ner 2006 har hembygdsförbundet och länsmuseet haft ett nära samarbete.

En samrådsgrupp mellan förbundet och Västmanlands läns landsting, idag Region Västmanland, bildades, liksom en referensgrupp för Vallby Friluftsmuseum.
Gruppernas syfte är att tillse att andan i den ursprungliga stiftelseurkunden lever kvar.

Samrådsgruppen med Region Västmanland har under året haft två möten, den 20 januari (uppskjutet från 2020) och den 19 maj. Höstens planerade möte senarelades till den 14 januari 2022 på grund av covid-19.
Samrådsgruppen har bestått av ledamöter från hembygdsförbundet; Bengt Wallén och Susanne Cassé samt ledamöter från Region Västmanland; Jonas Bresser, Agne Furingsten, Lena Karlström och Jennie Schaeffer.

Referensgruppen för Vallby Friluftsmuseum har under året haft ett sammanträde, den 22 april. Höstens planerade möte fick ställas in på grund av covid-19.
Referensgruppen har bestått av ledamöter från hembygdsförbundet; Bengt Wallén och Susanne Cassé, Västerås stad; Katarina Frost, Elin Rynger, Pernilla Törngren, Ulf Edvardsson och Lenny Hallgren samt Region Västmanland; Jennie Schaeffer och Henrik Wester.

Representation och deltagande

Under år 2021 deltog förbundets styrelsemedlemmar i något färre aktiviteter än vanligt, vilket resulterade i färre arbetade ideella timmar.

Intern verksamhet

I Spaningsredaktionen representerades styrelsen av Katarina Curman.

I Arkeologigruppen representerades styrelsen av Bengt Lindh.

I Industriarvsgruppen representerades styrelsen av Siv Antonsson, Anders Fläcke och Bengt Lindh.

Ombud för Hembygdsförsäkringen var Anders Fläcke.

Ann Österberg tackas av efter 21 år som hembygdskonsulent för Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening.

Extern verksamhet
Ledamöter, ombud eller personal från Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening har under år 2021 deltagit och representerat vid följande externa arrangemang och möten:

- Tolv digitala möten med landets hembygdskonsulenter och personal från Sveriges Hembygdsförbund
- Två digitala ordförandeträffar (Sveriges Hembygdsförbund)
- Digitalt seminarium om inspiration inför sommaren 2021 (Sveriges Hembygdsförbund)
- Digitalt invigningsmöte för ”Luften är fri” (Länsstyrelsen)
- Nätverksträff om webbportaler (Digisam)
- Rådgivning åt Västerfärnebo Hembygdsförening vid byggande av textilutställning
- Digitalt seminarium om gårdar och byggnader (Sveriges Hembygdsförbund)
- Digitalt möte om hembygdsförsäkringen (Hembygdsförsäkringen)
- Digitalt seminarium om Industriarvets framtid (Svenska Industriminnesföreningen)
- Invigning av nytt hembygdsmuseum (Riddarhyttans Hembygds- och Intresseförening)
- Uppvaktningar vid utdelning av verksamhetsbidrag och hedersdiplom
- Digitala seminarier om projektet Kulturarvet som besöksmål
- Boksläpp för årsboken *Älskade Vallby* på Vallby Friluftsmuseum
- Uppvaktning av Årets Hembygdsförening, Rytterne hembygdsgård
- Riksstämma i Örebro (Sveriges Hembygdsförbund, ombud var Bengt Wallén och Siv Antonsson)
- Uppvaktning vid Karbenning Hembygdsförenings 100-årsjubileum
- Försäkringskonferens vid Gällersta Forngård, Örebro län (Hembygdsförsäkringen)
- Uppvaktning Årets Arbetslivsmuseum 2022, Karmansbo smedja
- Uppvaktning vid boksläpp av *300 år i Götlundabygden* (Götlunda Hembygdsförening)
- Uppvaktning vid boksläpp av *Bjurhovda de första fyra tusen åren* (Badelunda Hembygdsförening)
- Digitalt möte om redaktörskap inom hembygdsrörelsen (Sveriges Hembygdsförbund)
- Bevarande av Eks vagnmuseum

Textilrådgivning i Västerfärnebo, Birgitta Bäckström på bilden.

100-årsfirande i Karbenning, Linnéa Landerstedt håller tal.

2. MEDLEMMAR

Hedersmedlemmar

Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening har under år 2021 haft följande hedersmedlemmar:
Tidigare länsmuseichef Krister Ström (2005)
Tidigare länsmuseichef Carl-Magnus Gagge (2018)

Enskilda medlemmar

Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening har under år 2021 haft 309 enskilda medlemmar, varav 53 är ständiga medlemmar och 47 familjemedlemmar.

Stödmedlemmar

Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening har under år 2021 haft följande 17 organisationer eller institutioner som ständiga medlemmar eller stödmedlemmar:

Arboga bibliotek

Arkiv Västmanland

Brunnsmuseet Sätra Brunn

Hallstahammars bibliotek

Heby bibliotek

Kungsörs bibliotek

Köpings stads museer och utställningshall

Köpings stadsbibliotek

Norbergs bibliotek

Nätverket för byggnadsvård

Stiftelsen Ekomuseum Bergslagen

Surahammars bibliotek

Svenska Folkdansringen

Virsbo bibliotek

Västerås Folkdansgille

Västmanland-Dala Nation

Västmanlands läns hemslöjdsförbund

Bilträff med musik och fika i Kungsåra.

Industrihistoriska föreningen i Västerås på utflykt.

Medlemsföreningar

Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening har under år 2021 haft följande 49 medlemsföreningar, vilka tillsammans har haft ett medlemsantal av cirka 8 886 personer.

Arboga kommun
Götlunda Hembygdsförening
Hembygdsföreningen Arboga Minne
Medåkers Hembygdsförening
Säterbo Hembygdsförening

Fagersta kommun
Fagersta-Västanfors Hembygdsförening
Västervåla Hembygdsförening

Hallstahammars kommun
Kolbäcks Hembygdsförening
Svedvi Berg Hembygdsförening
Säby Hembygdsförening

Kungsörs kommun
Kungsörs Hembygdsförening

Köpings kommun
Kolsva-Ortens Hembygdsförening
Odensvi Hembygdsförening

Norbergs kommun
Föreningen Norbergs Folkminnesarkiv
Karbenning Hembygdsförening
Norbergs Hembygdsförening

Sala kommun
Fläckebo Hembygdsförening
Kila Hembygdsförening
Kumla Hembygdsförening
Möklinta Hembygdsförening
Norrby Hembygdsförening
Sala Hembygds- och Fornminnesförening
Tärna Bygdegårdsförening
Västerfärnebo Hembygdsförening

Skinnskattebergs kommun
Färna Hembygdsförening
Hembygdsföreningen Karmansbo Bruksmiljö
Riddarhyttans Hembygds- och Intresseförening
Skinnskattebergs Hembygdsförening

Surahammars kommun
Ramnäs-Virsbo Hembygdsförening
Surahammars Hembygdsförening

Västerås stad
Badelunda Hembygdsförening
Björksta Hembygdsförening
Dingtuna-Lillhärad Sockengille
Engsö Hembygds- och Intresseförening
Föreningen Hembygdsjournalen
Föreningen Ångkraftverkets Vänner
Harakers Hembygdsförening
Hembygdsföreningen Barkarö Sockengille
Hubbo Hembygdsförening
Industrihistoriska föreningen i Västerås
Irsta Hembygdsförening
Kungsåra Hembygdsförening
Lundby Hembygdsförening
Romfartuna Hembygdsförening
Rytterne Hembygdsförening
Sevalla Hembygdsförening
Skerike Hembygdsförening
Skultuna Hembygdsförening
Tortuna Hembygdsförening
Västerås Hembygdsförening

Medlemsförmåner

I medlemskapet för Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening ingår en prenumeration av förbundets årsbok och tidskriften Spaning. Som medlem får man också en inbjudan till förbundets årsmöte där man har rösträtt. För de enskilda medlemmarna finns två intressegrupper att gå med i, Arkeologigruppen och Industriarvsgruppen.

Till Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening hör 49 medlemsföreningar som träffas, ordnar gemensamma kurser och aktiviteter och utbyter erfarenheter med varandra. Förbundets medlemsföreningar har tillgång till flera förmåner via både det regionala förbundet och Sveriges Hembygdsförbund.

Sveriges Hembygdsförbunds medlemsförmåner:

Hembygdsförsäkringen
Hemsida i hembygdsportalen med Utforska Platsen
Tidskriften Bygd och natur
Förmånligt avtal med STIM
Lottförsäljning
Webbutik
Seminarier och kurser
Fri rådgivning

Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförenings medlemsförmåner:

Veckobrev
Fadderverksamhet
Ledningsträff
Områdesträffar
Kurser
Projekt
Verksamhetsbidrag
Fri rådgivning

Fadderverksamhet

Varje medlemsförening har en fadder i förbundsstyrelsen. Fadderns uppgift är att hålla sig informerad om hur de egna kontaktföreningarna fungerar och vad de arbetar med.

Faddrarna bjuds med fördel in till föreningens årsmöte och är den som i första hand representerar förbundet vid uppvaktningar. Faddern kan även fungera som rådgivare vid organisationsfrågor och förmedlar idéer och åsikter vidare till förbundsstyrelsen. Aktuell lista över faddrar och vilka föreningar de ansvarar för finns på *www.hembygd.se/vastmanland* under sidan ”Dokument och skrivelser”.

Områdesindelning

Förbundets medlemsföreningar är indelade i fem kretsar utifrån geografiskt läge i länet. Under hösten träffas föreningarna i de olika kretsarna hos en värdförening för samvaro, erfarenhetsutbyte och information. Med vid träffarna är också förbundsordförande, konsulenten, föreningarnas faddrar, valberedningen och representant från Studieförbundet Vuxenskolan.

Den första områdesträffen år 2021 ägde rum den 16 september hos Kumla Hembygdsförening som visade runt på sin hembygdsgård. Förutom värdföreningen deltog även hembygdsföreningarna i Fläckebo, Möklinta, Norrby, Sala och Västerfärnebo. Totalt 21 personer deltog.

Den andra träffen ägde rum den 6 oktober hos Barkarö Sockengille. Förutom värdföreningen deltog även hembygdsföreningarna i Dingtuna-Lillhärad, Lundby, Rytterne, Surahammar, Svedvi Berg och Säby. Totalt 19 personer deltog.

Den tredje träffen ägde rum den 9 oktober hos Kolsva-Ortens Hembygdsförening som visade sin hembygdsgård. Förutom värdföreningen deltog även hembygdsföreningarna i Arboga, Kungsör, Medåker och Odensvi. Totalt 18 personer deltog.

Den fjärde träffen ägde rum den 14 oktober hos Irsta Hembygdsförening. Förutom värdföreningen deltog hembygdsföreningarna i Badelunda, Björksta, Haraker, Hembygdsjournalen, Industrihistoriska föreningen i Västerås, Kungsåra, Sevalla och Västerås. Totalt 25 personer deltog.

Den femte och sista träffen ägde rum den 19 oktober hos Karbenning Hembygdsförening som visade sitt hembygdsmuseum och Karbenning kyrka. Förutom värdföreningen deltog hembygdsföreningarna i Fagersta-Västanfors, Karmansbo, Norberg och Västervåla. Totalt 17 personer deltog.

År 2020 ställdes områdesträffarna in. Det var av den anledningen väldigt uppskattat att träffarna kunde genomföras under 2021 på plats ute hos föreningarna. Samtliga föreningar hade påverkats av effekterna av covid-19. De flesta hade fått ställa in planerad verksamhet för publik. Många valde att istället satsa på internt arbete, så som renoveringar av hembygdsgården. Flera påverkades negativt ekonomiskt. Ett par föreningar lyckades under året få ekonomiskt stöd via krisbidrag från Kulturrådet eller via den egna kommunen.

Medlemsavgifter

För 2021 har följande avgifter gällt som medlem i Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening:

Hembygdsföreningar per medlem i förening	2 kr
Enskild medlem	200 kr
Ytterligare familjemedlem	50 kr
Stödjande organisationer	350 kr

3. VERKSAMHET

År 2021 kom liksom året före att präglas av pandemin covid-19. Förbundet fortsatte att vara digitala och genomförde både Ledningsträffen och Årsmötet som digitala möten. Till hösten var restriktionerna borta vad gällde fysiska sammankomster och förbundet kunde genomföra områdesträffarna som fysiska möten på plats hos föreningarna.

Ledningsträff

Ledningsträffen genomfördes den 13 februari som ett digitalt möte i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan. 33 personer deltog från 16 föreningar.

Mötet började med att förbundets ordförande Bengt Wallén hälsade alla välkomna. Därefter höll Henrik Wester, turismchef på Region Västmanland, ett föredrag om besöksmål i coronatider där han bland annat gick igenom vad som är viktigt för en besökare; att det är promenadvänligt, sevärdheter, prisvärdhet, historia och skog och vildmark. Mycket av detta kan hembygdsrörelsen idag redan erbjuda.

Kristina Ernehed från Heimbygda var inbjuden för att informera om projektet ”Så blir vi yngre”. Syftet med projektet är att sprida erfarenheter, kunskap, inspiration och redskap som kan leda till att hembygdsrörelsen når fler målgrupper och får fler engagerade. Projektet genomförde under 2021 flera webbaserade seminarier och tog fram handledningsmaterial.

Under år 2021 var Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening med i ett pilotprojekt kring filminsamling som drevs av Sveriges Hembygdsförbund och Filmarkivet i Grängesberg. Peter Suominen från Filmarkivet i Grängesberg var med på ledningsträffen och berättade om hur det går till att lämna in film till filmarkivet.

Som sista punkt i programmet informerade hembygdskonsulenten om vad som var på gång inför 2021 i länsförbundet.

Årsmöte

Årsmötet ägde rum den 17 april som ett möte över Zoom i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan. Presidiet satt tillsammans i Studieförbundets lokaler på Lysgränd 1 i Västerås. Mötet sändes därifrån. I pausen underhölls deltagarna av livemusik.

Mötesordförande var Anders Duvkär, ordförande i Studieförbundet Vuxenskolan Västmanland, och sekreterare var hembygdskonsulent Susanne Cassé. Till rösträknare och protokolljusterare utsågs Alice Widlund, Västerås Hembygdsförening och Wivi Blomqvist, Arboga Minne. Sammanlagt 50 personer deltog från 28 medlemsföreningar.

Utmärkelser

I samband med årsmötet tillkännagavs mottagarna av Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförenings verksamhetsbidrag, verksamhetspris och hedersdiplom.

Verksamhetsbidrag

Totalt inkom 14 ansökningar om sammanlagt 131 500 kr. Förbundet hade 70 000 kr att dela ut. Följande 12 föreningar fick ta del av bidraget:

Områdesträff i Kolsva, Peter Kvist visar gammelstugan.

Bordet är dukat, områdesträff i Irsta.

Hembygdsföreningen Arboga Minne 5 000 kr
För projektet ”Vandra”, en digital fotovandring.

Badelunda Hembygdsförening 7 000 kr
För färdigställande av en bok om Bjurhovda.

Dingtuna-Lillhärad Sockengille 5 000 kr
För att ta fram en presentationsfolder.

Fläckebo Hembygdsförening 6 000 kr
För att göra gården mer attraktiv för besökare genom att bygga en grillplats och dra fram vatten.

Hembygdsjournalen 5 000 kr
För att dokumentera Hembygdsjournalens artiklar från nummer 132-170 och få dem sökbara.

Götlunda Hembygdsförening 7 000 kr
För färdigställande av en bok om Götlundabygden.

Karbenning Hembygdsförening 6 000 kr
För aktiviteter kring föreningens 100-årsjubileum.

Kumla Hembygdsförening 5 000 kr
För att sätta upp information vid kulturhistoriskt intressanta platser i Ransta.

Riddarhyttans Hembygds- och Intresseförening 6 000 kr För att inreda ett nytt hembygdsmuseum och öka intresset för traktens historia.

Säby Hembygdsförening 6 000 kr
För att tillgängliggöra föremålssamlingen.

Västerfärnebo Hembygdsförening 6 000 kr
För att tillgängliggöra hembygdsgårdens utemiljö för besökare med fysiska begränsningar.

Västervåla Hembygdsförening 6 000 kr
För att inreda det nya huset ”Lillstugan” för barnverksamhet.

Verksamhetspris

Priset på 5 000 kr gick till Fagersta-Västanfors Hembygdsförening med följande motivering:

Fagersta-Västanfors Hembygdsförening driver ett av Västmanlands största besöksmål. På hembygdsgården går det att fika, delta vid aktiviteter, ta del av ett äldre kulturarv i både autentisk och lekmiljö samt handla i en fin presentbutik. Föreningens engagerade medlemmar har trevliga benämningar så som kaffemostrar, blomsterflickor och brevduvor.

Året 2020 kom att präglas av covid-19 som under stora delar av året höll landets hembygdsgårdar stängda. De som kunde försökte ställa om istället för att ställa in. Fagersta-Västanfors Hembygdsförening använde under året sociala medier på ett mycket föredömligt sätt. När hembygdsgården inte kunde vara öppen kunde intresserade följa föreningen via Facebook och delta i frågesporter som ”Gissa antal flaggstänger på hembygdsgården”, lösa dagens nöt, bildgåtor och ordflätor. Ibland kunde deltagarna vinna kaffebiljetter. Varje inlägg illustrerades också av en vacker bild från hembygdsgården.

Föreningen löste de sociala restriktionerna genom att ha förbokning av besöken i butiken, ordna med julpåse som levererades hem till dörren och självplock av blommor i rabatterna. Föreningen har på mer än ett sätt visat hur man kan ställa om och fortsätta hålla intresset för hembygdsgården och föreningen vid liv trots påverkan av en pandemi.

Utdelning av verksamhetspriset till Fagersta-Västanfors Hembygdsförening. Solen strålade även över Mor Stinas stuga.

Hedersdiplom

Årets hedersdiplom tilldelades fyra eldsjälar för betydelsefullt kulturarbete. Samtliga emottog sina diplom och blommor vid enskilda tillställningar tillsammans med den egna hembygdsföreningen. Förbundsordförande Bengt Wallén och hembygdskonsulent Susanne Cassé närvarade vid samtliga uppvaktningar. Vid uppvaktningen av Sören Bååth närvarade även Bengt Lindh, och vid uppvaktningen av Thomas Walldow närvarade även Bengt Lindh och Oddvar Falk, båda från förbundsstyrelsen.

Sören Bååth, nominerad av Industrihistoriska föreningen i Västerås

Sören har varit aktiv i Industrihistoriska Föreningen i Västerås sedan dess start 2005. En stor del av hans engagemang har handlat om att synliggöra och berätta om Västerås och Mälardalen som den kanske mest utpräglade av industristäderna i landet. Sören har framför allt arbetat med att genomföra intervjuer av personer som har haft något intressant att berätta om industrihistorien i länet. Berättelserna, som ofta har varit i form av anekdoter och kåserier, har spelats in på film och tecknats ner och finns bevarade på föreningens hemsida.

Sören har ett stort kontaktnät vilket möjliggjort flera intressanta studiebesök och föreläsningar för föreningens medlemmar. Sören var också med och startade upp Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförenings Industriarvsgrupp och har bidragit till gruppens utveckling.

Sörens kulturgärning är stor och har bidragit till ett lyft för industriarvets betydelse i länet.

Thomas Walldow, nominerad av Dingtuna-Lillhärad Sockengille

Thomas är en sann kämpe för kulturen i bygden och har varit den drivande kraften för att bevara Dingtuna stationshus allt sedan Dingtuna-Lillhärad Sockengille bildades 1974. Stationshuset är idag nyrustat och fint som en pärla i bygden, så omtalat att Thomas till och med fått guida stationen för en järnvägsklubb från Frankrike.
Thomas är ordförande i Dingtuna-Lillhärad Sockengille och har ordnat med otaliga föreläsningar och filmvisningar i stationsområdets godsmagasin, bland annat med TV-kände dokumentärfilmaren Jan Bergman. För föreningens medlemmar har han alltsedan 1970-talet arrangerat långt fler än 100 omtyckta buss- och tågresor till intressanta industrier, bygdemuseer och bruksmiljöer i länet och övriga Svealand.

Thomas är en sann eldsjäl som sedan länge utfört och fortfarande utför en stor kulturgärning.

Märit Sennerlöv, nominerad av Karbenning Hembygdsförening

Märit har varit med i Karbenning Hembygdsförening sedan 2017 och sedan dess uträttat storverk. Märit har ett brett kunskapsregister som kommit till nytta inom flera områden. Tack vare Märits efterforskningar kunde föreningen återfå en 1700-talsbibel som varit försvunnen. Hon har inför föreningens 100-årsjubileum i år också sammanställt en jubileumsskrift på 150 sidor om händelser och utvecklingen i bygden.

Märit har fotograferat och dokumenterat över 700 föremål i föreningens samling, vilket gjort det möjligt för föreningen att värdera samlingen i försäkringssyfte. Hon har varit med och byggt upp museet i Klockargården och också återupptäckt föreningens trädgård där hon hittat både gamla rosor, krusbär och ett speciellt ”Karbenning-äppelträd”.

Märit är ansvarig för hemsidan och har fått styrelsen att börja genomföra digitala möten. Hon sparar inte på energin när det kommer till föreningens arbete med att bevara och förmedla kulturarvet. Hon är en sann eldsjäl väl värd att uppmärksammas!

Mona-Lis Zelinder, nominerad av Surahammars Hembygdsförening

Mona-Lis har varit ledamot i styrelsen för Surahammars Hembygdsförening i många år. Hon har haft olika förtroendeuppdrag och varit viceordförande och också ordförande under 5 års tid.

Som ordförande såg Mona-Lis alltid till att föreningens arrangemang var välplanerade och att det fanns tillräckligt med resurser i form av personer som städade både inom- och utomhus vid hembygdsgården, bakade till arrangemangen och serverade de många besökarna med mera. Mona-Lis var mycket aktiv och engagerad även utanför styrelsearbetet och deltog i och arbetade vid de flesta av föreningens arrangemang och arbetsträffar.

Mona-Lis är en av de eldsjälar som utgör ryggraden i hembygdsrörelsen och som förtjänar att uppmärksammas. Det är tack vare deras engagemang och kunskap som vi kan fortsätta att bevara och förmedla vårt kulturarv.

Nomineringar

Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening nominerade under år 2021 Rytterne Hembygdsförening till Årets Hembygdsförening, boken *7 000 år i Götlundabygden* av Götlunda Hembygdsförening till Årets Hembygdsbok och Hembygdsföreningen Karmansbo Bruksmiljö till Årets Arbetslivsmuseum 2022.
Rytterne Hembygdsförening och Karmansbo Bruksmiljö vann utmärkelserna i sina kategorier.
Uppvaktningen av Årets Hembygdsförening ägde rum på hembygdsgården i Rytterne den 7 augusti då Anna-Karin Andersson från riksförbundet var på plats för utdelning av diplom och priset på 10 000 kr.
Uppvaktningen av Årets Arbetslivsmuseum 2022 ägde rum i Karmansbo smedja den 12 november då representanter för ArbetSam och Arbetets museum fanns på plats för utdelning av diplom och priset på 25 000 kr.
Grattis till de fina utmärkelserna!

Årets Hembygdsförening 2021 och Årets Arbetslivsmuseum 2022 - motiveringar

Rytterne Hembygdsförening
Rytterne Hembygdsförening har utvecklats till en engagerad och lustfylld mötesplats för hela bygden. Såväl äldre som yngre inkluderas i en verksamhet som erbjuder en mångfald av aktiviteter, både på hembygdsgården och ute i landskapet.

Föreningens intresse och engagemang för barnens situation förr och nu är föredömligt för hela hembygdsrörelsen.

Rytterne Hembygdsförening visar styrkan i rörelsens vision om en levande hembygd öppen för alla.

Framsidesbilden på verksamhetsberättelsen visar det tårtkalas Rytterne Hembygdsförening ordnade vid prisutdelningen.

Hembygdsföreningen Karmansbo Bruksmiljö
Mumblingshammarens pulserande hjärta levandegör järnbearbetningen på riktigt i Karmansbo Bruksmiljö. Tack vare föreningens hårda arbete kan järnhanteringen visas upp på samma sätt som för 250 år sedan, med det heta järnet i autentisk miljö.

Föreningen har genom föredömligt uppsökande och engagerande nyrekrytering lyckats få både ökat antal medlemmar och föryngring. En kreativ finansiering tryggar verksamheten för framtiden, likaså gör det aktiva arbetet med kunskapsöverföring genom utbildning av nya smeder, att brukets stolta traditioner kan föras vidare.

Karmansbo Bruksmiljö representerar Bergslagens och resten av landets alla järnbruk och är ett levande besöksmål för alla sinnen.

Prisutdelning i Rytterne, Årets Hembygdsförening 2021.

Prisutdelning i Karmansbo, Årets Arbetslivsmuseum 2022.

Verksamhetsrapport kansliet

Medlemsregistrering

Konsulenten har hand om förbundets medlemsregister som finns i ett dataprogram som heter LM-adress. Adressregistret uppdateras årligen med ny information.
Hembygdskonsulenten sammanställer årligen en medlemsmatrikel över förtroendevalda i de anslutna hembygdsföreningarna. Underlaget till matrikeln kommer via den årsrapport som föreningarna skickar in efter sina årsmöten.
Varje år rapporterar konsulenten anslutna föreningars medlemsantal till Sveriges Hembygdsförbund. Medlemsantalet ligger sedan till grund för de medlemsavgifter som skickas ut i början av året.

Information

Hembygdskonsulenten är sekreterare vid styrelsemöten, arbetsutskottsmöten och årsmötet samt skriver verksamhetsberättelse och verksamhetsplan. Konsulenten är även sekreterare i Arkeologigruppen och Industriarvsgruppen.

I konsulentens arbetsuppgifter ingår att skriva och skicka ut ett veckobrev varje måndag med information om vad som händer inom hembygdsrörelsen och i omvärlden kring kulturarvsfrågor. Under 2021 prenumererade 428 personer på veckobrevet som skickades ut under 46 veckor.

Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförenings hemsida har under året uppdaterats med aktuell information. Förbundet har också en Facebooksida där redaktörerna gör egna och delar andras inlägg. Sidan följdes vid år 2021:s slut av 219 personer, en ökning med 95 personer från år 2020.

Förfrågningar

En viktig del av hembygdskonsulentens uppdrag är att arbeta med rådgivning. Frågorna som inkommer till kansliet handlar om allt som berör hembygdsrörelsen och lite till. Under 2021 handlade många frågor om möten och aktiviteter under pandemin. Flera frågor handlade också om bokproduktion, bidrag av olika slag och släktforskning.
Under 2021 har konsulenten och redaktören emottagit och besvarat cirka 145 frågor från medlemmar, andra institutioner och allmänheten.

Kurser

Den sedan tidigare inplanerade kursen i Digital kommunikation kunde inte genomföras under 2021 utan skjuts fram till år 2022. Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening arrangerade inga egna kurser under året, men hänvisade istället medlemmarna till de kurser och webbseminarier som under året hållits av Sveriges Hembygdsförbund. Dessa har varit många till antalet och berört flera områden som är intressanta för hembygdsrörelsen.

Projekt

Filminsamling

Under året 2021 avslutades Sveriges Hembygdsförbunds pilotprojekt kring filminsamling tillsammans med Filmarkivet i Grängesberg.
Tre hembygdsförbund deltog i projektet; Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening, Upplands Fornminnesförening och Hembygdsförbund och Örebro läns Hembygdsförbund.
Från Västmanlands län överlämnades ett fåtal filmer till Filmarkivet för digitalisering. Projektet kunde inte genomföras på ett optimalt sätt på grund av smittspridningen av covid-19.

Midsommarstången kläs på hembygdsgården i Surahammar.

Fikaförsäljning hos Arboga Museum under medeltidsdagarna.

Kulturarvet som besöksmål
Kulturarvet som besöksmål är namnet på Sveriges Hembygdsförbunds satsning för en stärkt position i besöksnäringen. Syftet är att fler ska få tillgång till kulturarvet och samtidigt skapa förutsättningar för ökat engagemang och stärkt ekonomi inom hembygdsrörelsen.

Projektet genomförde under år 2021 ett digitalt och ett fysiskt uppstartsmöte för länets hembygdsföreningar, det senare som en inspirationsdag den 11 september hos Svedvi Berg Hembygdsförening. Sex föreningar bestämde sig för att delta i projektet och kommer under första halvan av 2022 att genomgå en utbildning mot besöksnäringen. Dessa föreningar är hembygdsföreningarna i Badelunda, Fläckebo, Haraker, Karmansbo, Riddarhyttan och Västerfärnebo.

Projektet finansieras med medel från förbundet och Region Västmanland.

Inventering av hembygdslitteratur
Förbundet påbörjade under år 2021 en inventering av länets hembygdslitteratur i samarbete med Västmanlands läns museum. Syftet med inventeringen är att få en bättre överblick över den lokala litteratur som produceras i länet och också kunna hjälpa föreningar och författare med marknadsföring.
Ett urval böcker/skrifter kommer att presenteras på förbundets hemsida.

Intressegrupper
Inom Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening finns två intressegrupper som förbundets enskilda medlemmar kan engagera sig i. Dessa är Arkeologigruppen och Industriarvsgruppen.

Arkeologigruppen
Arkeologigruppen har som syfte att sprida kunskap om arkeologi i länet. De arbetar ute i fält med att bevaka fornlämningar och lämna statusrapporter till Länsstyrelsen i Västmanlands län. Gruppen arrangerar utflykter och föreläsningar samt har en egen webbsida på förbundets hemsida.

Arkeologigruppen hade under året 100 medlemmar. Styrgruppen för Arkeologigruppen hade fyra möten och ett möte tillsammans med representanter från Länsstyrelsen och Västerås stad. Gruppens planerade årsmöte ställdes in på grund av covid-19.

Styrgruppen har under året bestått av Jan-Olov Andersson, Annica Brehmer (ordförande), Lena Gustafsson och Maria Johannesson samt Susanne Cassé och Bengt Lindh från förbundet.

Inom Arkeologigruppen bedrivs en studiecirkel i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan om gamla vägar i Västmanland. Studiecirkeln hade under året inga möten på grund av covid-19.

Den 30 september genomförde Sara Hagström Yamamoto, Västerås stad, en visning av utgrävningarna vid Anundshög för gruppens medlemmar. Den 27 oktober var gruppen medarrangörer vid Jonathan Lindströms föreläsning ”Badelundaprinsessan och Sveariket” på Karlsgatan 2, Västerås.

Medlemmar i gruppen har under året arbetat med att ta fram historiskt material till en kommande utställning om Anundshög, vilken produceras av Västerås stad i samarbete med Arkeologigruppen och Badelunda Hembygdsförening.

Workshop hos Svedvi Berg Hembygdsförening den 11 september.

Arkeologigruppen på visning vid Anundshög.

Industriarvsgruppen
Industriarvsgruppen bildades år 2017 med avsikten att fungera som ett nätverk för länets industrihistoriska museer och andra intresserade, samt stärka industriarvets betydelse i länet.
Inom Industriarvsgruppen finns en arbetsgrupp som arbetar med att dokumentera de industrihistoriska företag som finns och funnits i länet, samt inventera materialet som finns bevarat kring dessa. För att sprida intresset för industrihistoria i länet arrangerar gruppen studiebesök till industrihistoriska miljöer och kulturhistoriska institutioner. De arrangerar också föreläsningar och temadagar kring ämnet. Gruppen har för avsikt att publicera sitt insamlade material och sina efterforskningar på sin webbsida på *www.hembygd.se/vastmanland* och på webbsidan Kulturarv Västmanland.

Industriarvsgruppen hade under året åtta medlemmar. Gruppen genomförde ett medlemsmöte där representanter från Industrihistoriska föreningen i Västerås deltog.

Gruppen var medarrangörer vid Lennart Rydbergs föredrag om Ångbåtstrafikens 200 år på Mälaren den 1 september på Karlsgatan 2, Västerås. Gruppen var också medarrangörer vid föredraget på Västerås stadsbibliotek den 1 december om ”Tryckort Arosia 1621-2021”.

Gruppen skickade under hösten in en skrivelse till Länsstyrelsen i Västmanlands län om Sala kommuns igenfyllning av gamla vattenkanaler vid Sala silvergruva. Gruppen arbetar för att dessa ska återställas.

Kompetensutveckling
Hembygdskonsulenten har under år 2021 deltagit vid följande kompetenshöjande aktiviteter:

- Kurs i att arbeta i den nya hemsidan
- Hur man arbetar med barn och ungdomar

Sveriges Hembygdsförbund fick under 2021 ett statligt krisstöd på 5 miljoner kr, vilket möjliggjorde för riksförbundet att utöka personalstyrkan på kansliet med tre projektanställda. En av huvuduppgifterna för de projektanställda var att utöka seminarie- och kursutbudet för rörelsens medlemmar, något de också genomförde under hösten 2021 och vidare under våren 2022.
Kurserna som erbjöds under 2021 handlade om allt från hemsidor till byggnader, ekonomi och hur vi föryngrar rörelsen.

Samtliga seminarier och kurser arrangerade av Sveriges Hembygdsförbund har varit digitala och utan deltagaravgift. Från vårt län deltog cirka 45 personer i de erbjudna aktiviteterna.

Pia Letalick, Västerås stadsbibliotek, föreläser om Tryckort Arosia.

Boksläpp hos Götlunda Hembygdsförening.

4. SAMARBETEN OCH NÄTVERK

Västmanlands läns museum

Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening har ett nära samarbete med Västmanlands läns museum. Tillsammans med länsmuseet gör förbundet årsböcker och tidskriften Spaning.

Förbundets kansli finns på Karlsgatan 2 där även en stor del av länsmuseets personal har sina arbetsplatser. Förbundet har tillgång till sammanträdeslokaler och hörsalen på Karlsgatan 2. I länsmuseets arkiv förvarar förbundet sitt arkivmaterial.

Hembygdskonsulenten har en stående inbjudan till personalmöten för verksamhetsområdet Kultur och ideell sektor och länsmuseets avdelningsmöten.

Kulturarv Västmanland

Region Västmanland administrerar webbsidan Kulturarv Västmanland. Sidan är tänkt att öka och sprida kunskap om länets samlade kulturarvstillgångar på en och samma plats.
Hembygdskonsulenten är med i både styrgruppen och redaktionskommittén för sidan och har också deltagit i utbildning som webbredaktör.

Region Västmanland

Konsulenten har varit delaktig i arbetet med att ta fram Region Västmanlands kommande kulturplan. Tillsammans med personal från Västmanlands läns museum ansvarade konsulenten för verksamheter kopplade till kulturarvsfrågor. Förbundet kommer att ha ett eget stycke i den nya kulturplanen, där hembygdsrörelsen presenteras närmare. Ett urval av förbundets verksamhet kommer också att finnas med i den bilaga med aktiviteter som ska kopplas till den nya kulturplanen.

Inför framtagandet av kulturplanen genomfördes ett flertal dialogmöten där aktörer inom de olika kulturområdena bjöds in till dialog tillsammans med allmänheten samt kommunala och regionala politiker. Konsulenten deltog i dialogmötet om kulturarv och höll en kort presentation av hembygdsrörelsen. Vid mötet informerade även Västmanlands läns museum och Länsstyrelsen i Västmanlands län om sina verksamheter.

Leader Mälardalen

Förbundet har under år 2021 varit en samarbetspart till Leader Mälardalen vid framtagandet av Leader Mälardalens lokala utvecklingsstrategi för åren 2023-2027. Mia Lundqvist, verksamhetsledare för Leader Mälardalen, deltog vid förbundets arbetsutskotts första möte för året och informerade om Leaderföreningens verksamhet. Förbundet var sedan med vid ett framtidsmöte ordnat av Leader Mälardalen och svarade på remissen av den lokala utvecklingsstrategin.

Partnerskap för Landsbygdsutveckling

Nätverket arbetar för att utveckla landsbygdens frågor. Fokus under år 2021 låg på bildandet av de nya Leaderområdena i länet och deras kommande utvecklingsstrategier. Under år 2021 deltog konsulenten vid två av nätverkets möten.

Guidenätverk

Nätverket är under uppbyggande. I nätverket ingår representanter för Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening, Ekomuseum Bergslagen och Region Västmanland med flera.
Nätverkets mål är att undersöka behovet av en guideutbildning i länet. Gruppen har inte träffats under året på grund av covid-19.

Visning av Karbenning Kyrka under områdesträffen.

Visning av Kumla hembygdsgård under områdesträffen.

Västmanlands läns arrangörsnätverk

Hembygdskonsulenten är medaktör i ett regionalt arrangörsnätverk där flera kulturarrangörer ingår. Nätverket har enligt Region Västmanlands kulturplan 2019-2022 följande huvuduppgifter:

- Utveckla infrastrukturen för arrangörer i länet genom kompetenshöjande insatser.
- Utveckla samordningen av kulturstöd till arrangörer där arrangörsnätverket är referensgrupp.
- Genomföra en kartläggning av tillgängliga lokaler för arrangemang.

Under året har nätverket arbetat med att gå igenom och lämna synpunkter på inkomna ansökningar till Region Västmanlands Kultur- och föreningsbidrag. Nätverket har också arbetat utifrån de tre punkterna i kulturplanen där konsulenten varit med i en arbetsgrupp för att utveckla och samordna kulturstödet till arrangörer.

Konsulentnätverk

Nätverket består av landets hembygdskonsulenter och personal vid Sveriges Hembygdsförbund. Under året har nätverket haft digitala möten en gång i månaden, med undantag för sommaren, då aktuella frågor diskuterats. Vid ett par tillfällen har externa föredragshållare bjudits in för att tala kring ett speciellt tema.
Nätverket har en gemensam informationssida på Facebook där det går att diskutera frågor och dela dokument.

Studieförbundet Vuxenskolan

Sveriges Hembygdsförbund har ett samverkansavtal med Studieförbundet Vuxenskolan (SV) som ska underlätta regional och lokal verksamhet kring studiecirklar, utbildningar och kulturarrangemang.

Exempel på stöd som kan fås från SV är utbildning i föreningsutveckling, cirkelledarstöd, lokaler, teknik (datorer, skrivare med mera) och utbildningsmaterial.

Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening genomför flera av sina aktiviteter i samverkan med SV. Under 2021 genomfördes både ledningsträffen och årsmötet som samarbeten och projektet Kulturarvet som besöksmål drivs som en studiecirkel inom SV.
Förbundets Arkeologigrupp har en studiecirkel om gamla vägar i samarbete med SV och studieförbundet samarbetar även med flera av länets hembygdsföreningar.

Hembygdsrörelsens kontaktperson inom SV i Västmanland är Siv Antonsson, som också är ledamot i hembygdsförbundets styrelse. Siv har kontaktuppgifter: e-post: siv.antonsson@sv.se, telefon: 010-410 12 50.

Områdesträff i Barkarö, deltagare minglar.

Interiör från utställningen om Cecilia Vasa på Arboga Museum.

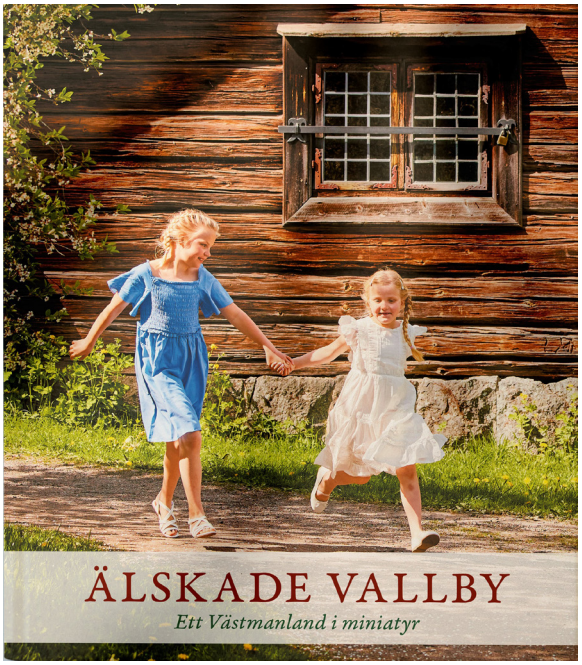

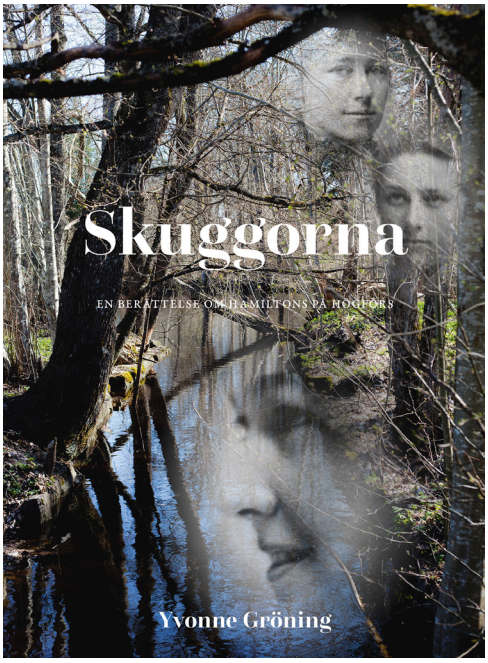

5. PUBLIKATIONER

Årsbok

Tillsammans med Västmanlands läns museum ger Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening ut årsböcker.

ÄLSKADE VALLBY - Ett Västmanland i miniatyr

Årsboken för 2021, *ÄLSKADE VALLBY - Ett Västmanland i miniatyr* utkom under året för att uppmärksamma 100-årsjubileet av Vallby Friluftsmuseum, som grundades av Västmanlands Fornminnesförening år 1921.

I boken får läsaren följa med på en resa genom friluftsmuseets hundraåriga historia. I text och bild berättas om visionerna, museimiljöerna och de pedagogiska idéerna. Vallby Friluftsmuseum skapades för att blir ett ”Västmanland i smått” där såväl byggnader som växter och djur skulle berätta om västmanländska traditioner och livsvillkor under flera hundra år.

Boksläppet ägde rum den 2 juli på friluftsteatern på Vallby Friluftsmuseum. Talade kring boken gjorde Katarina Frost, museichef Västerås stad, Jennie Schaeffer, länsmuseichef Västmanlands läns museum och Bengt Wallén, förbundsordförande Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening. Anders Lif läste ett stycke från ett av de kapitel i boken som han själv författat.

Skuggorna

Årsboken för år 2022 var klar i slutet av 2021 och boksläppet ägde rum den 10 december på Karlsgatan 2 i Västerås. Boken skickades ut till förbundets medlemmar lagom till julhelgerna.

Boken med titeln *Skuggorna* är skriven av Yvonne Gröning och handlar om familjen Hamilton på Högfors. Boken är en biografisk berättelse om en familj, en tid och en plats, med fokus på syskonen Viveka och Adolf Hamilton. Författaren har tagit del av dagböcker och brev från en tid då familjens liv präglades av världskrig, klassmotsättningar och pandemin spanska sjukan. Men där fanns också utrymme för kärlek, skratt och poesi. I Yvonnes berättelse träder syskonen fram ur skuggorna och vi får möta dem på ett sätt som vi inte gjort tidigare.

Samer i Mellansverige

Årsbok för år 2023 blir en bok om samer i Mellansverige. Bokprojektet är ett samarbete mellan de tre länsmuseerna i Dalarna, Gävleborg och Västmanland samt Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening och Dalarnas Fornminnes- och Hembygdsförbund. Boken, som kommer att utgå från projektet Ohtsedidh som drevs av de tre nämnda länsmuseerna och Stiftelsen Gaaltije, beräknas vara klar för utskick till medlemmarna i slutet av 2022.

Spaning

Sedan år 2002 ger Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening och Västmanlands läns museum ut minst ett nummer av tidskriften Spaning varje år.
Spaning är en tidskrift om kulturarvet i Västmanland, som det såg ut igår och som det ser ut idag.

Spaning vill vara till hjälp och inspiration för alla som på något sätt arbetar med att göra kulturarvet tillgängligt, känt och levande i Västmanland, samtidigt som den bjuder på kunskap, inspiration och tips till alla dem som intresserar sig för kulturarvet till vardags.

Tema Demokrati

Årets Spaning hade tema Demokrati för att uppmärksamma demokratiåret 2021 då det var 100 år sedan Sverige fick allmän och lika rösträtt. Numret kom ut i april och distribuerades till olika besöksmål i länet samt skickades till förbundets medlemmar och andra prenumeranter. Spaning är gratis och väldigt uppskattad av läsarna.

I årets nummer kunde man bland annat läsa om Sveriges väg mot demokrati, rösträttspionjärer i Västmanland, bruksandan och demokratin, strejken i Norberg, Folkets hus-rörelsen, varför det är viktigt med ett samhällsengagemang, hur en förstagångsväljare tänker och hur ett val går till.

Tema Farsoter

Nästa års Spaning kommer att handla om Farsoter, ett aktuellt ämne utifrån pågående pandemi. Vilka farsoter har vi genomlevt i Västmanland och hur har de påverkat samhället?

Ansvarig redaktör för Spaning tema Demokrati var Ann Österberg, som fram till och med den 31 oktober var anställd som redaktör för förbundet på 30 procent. Redaktörsansvaret ingår i tjänsten som hembygdskonsulent och togs över av Susanne Cassé i samband med att Ann Österberg gick i pension.

6. ÅRSBOKSLUT 2021

Årsbokslutet finns att läsa i sin helhet på förbundets hemsida *www.hembygd.se/vastmanland*

1. RESULTATRÄKNING

Rörelsens intäkter		**2021**	**2020**
Verksamhetsintäkter	Not 1	893 490	850 926
Summa intäkter		**893 490**	**850 926**
Rörelsens kostnader			
Personal-arvodeskostnader inkl soc avg.		- 854 699	- 836 171
Övriga kostnader	Not 2	- 280 578	- 88 968
Summa kostnader		**- 1 135 277**	**- 925 139**
Rörelseresultat före finansiella intäkter/avsättningar		**- 241 787**	**- 74 213**
Finansiella intäkter och avsättningar			
Utdelningar		166 215	27 240
Vinst försäljning aktier		15 023	18 675
ÅRETS RESULTAT		**- 60 549**	**- 28 298**

II. BALANSRÄKNING

TILLGÅNGAR		**2021**	**2020**
Omsättningstillgångar			
Förutbetalda kostnader		79 224	16 610
Kassa, bank		37 951	15 887
Skattekonto		17 405	70 255
Aktier och fonder	Not 3	684 945	800 791
Summa omsättningstillgångar		**819 525**	**903 543**
Anläggningstillgångar			
Inventarier	Not 4	**1**	**1**
SUMMA TILLGÅNGAR		**819 526**	**903 544**
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Balanserat resultat		743 617	771 915
Årets resultat		- 60 549	- 28 298
Summa eget kapital		**683 068**	**743 617**
Avsättningar Årsbok/Spaning		**0**	**42 146**
Kortfristiga skulder			
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		75 095	33 160
Skuld preliminär skatt		10 058	23 755
Upplupna arbetsgivaravgifter		11 854	19 073
Arkeologigruppen		14 292	14 292
Löneskatt, pensionskostnader		25 159	27 501
Summa kortfristiga skulder		**136 458**	**117 781**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**819 526**	**903 544**

		2021	2020
Verksamhetsintäkter	Not 1		
Medlemsavgifter		61 290	60 066
Bidrag Region Västmanland		814 000	787 000
Övriga intäkter		18 200	3 860
Summa intäkter		**893 490**	**850 926**
Övriga kostnader	Not 2		
Riksstämman		- 870	- 123
Årsmötet		- 409	- 5 864
Kurser och konferenser		0	- 3 372
Ledningsträff		0	- 3 431
Reseersättningar		- 8 877	- 6 825
Reseersättningar, konsulenten		- 3 410	- 1 249
Bankkostnader		- 903	- 912
Arbetsplats, konsulenten		- 43 722	- 30 191
Årsbok/Spaning		- 121 302	- 3 186
Tryck Verksamhetsberättelse		-8 904	0
Verksamhetsbidrag		- 70 000	0
Arkeologigruppen		- 2 594	- 2 335
Reservering verksamhetsbidrag 2021		0	- 18 000
Övriga kostnader		- 19 587	- 13 480
Summa kostnader		**- 280 578**	**- 88 968**

Specifikation övriga kostnader		
Verksamhetspris	- 5 000	- 5 000
Styrelse/AU områdesträffar	- 1 123	- 2 374
Hembygdsjournalen	- 800	- 1 000
Hembygdsböcker	- 698	- 822
Avtackning/present Ann Österberg resp Tommy Karlsson	- 7 647	- 600
Blommor	- 3 123	- 1 719
Julgåvor, blommor personal	- 1 196	- 1 965
	- 19 587	**- 13 480**

Not 3
Marknadsvärde, aktier och fonder per 2021-12-31

Aktier	**2021**	**2020**
4 620 Samhällsbyggnadsbolag i Norden D	148 487	139 062
8 000 Investor B	1 822 000	1 198 400
326 SEB A	41 027	27 547
1 353 Case Safe Play	0	190 808
13 689 Handelsbanken A	1 339 606	1 130 711
1 377 Handelsbanken B	148 440	126 959
231 Industri värden A	66 620	0
Summa aktier	**3 566 180**	**2 813 487**
Fond		
6 487 andelar i Selection 75	942 881	791 021
Summa marknadsvärde aktier och fonder	**4 509 061**	**3 604 508**

Not 4 - Inventarier
Kamera Digitalkamera med tillbehör inköp 2009, 9 500
Dataskärm och tangentbord inköp 2013, 2 939

Bokfört värde	**1**	**1**

Anställda; 1,3 årsarbetare, 2 kvinnor

Underskrifter

7

Västerås den 10 februari 2022

Bengt Wallén

Thomas Ahlin

Bengt Lindh

Siv Antonsson

Stefan Aurusell

Tommy Berglund

Katarina Curman

Lars Ekegren

Oddvar Falk

Anders Fläcke

Markku Ollila

Jennie Schaeffer

Vår revisionsberättelse har inlämnats 2/3 2022

Roger Strömma
Auktoriserad revisor

Annie Widell

Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening
Org nr 878 000 - 3342

Revisionsberättelse

REVISIONSBERÄTTELSE

Till föreningsstämman i
VÄSTMANLANDS HEMBYGDSFÖRBUND OCH FORNMINNESFÖRENING
Org.nr. 878000-3342

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för VÄSTMANLANDS HEMBYGDSFÖRBUND OCH FORNMINNESFÖRENING för år 2021.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av föreningens finansiella ställning per den 31 december 2021 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att föreningsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten *Den auktoriserade revisorns ansvar* samt *Lekmannarevisorns ansvar*.

Vi är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorssed i Sverige.

Jag som auktoriserad revisor har fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om beslut har fattats om att avveckla verksamheten.

Den auktoriserade revisorns ansvar

Jag har att utföra revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden.

Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar jag mig en förståelse av den del av föreningens interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en förening inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Lekmannarevisorns ansvar

Jag har att utföra en revision enligt revisionslagen och därmed enligt god revisionssed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen ger en rättvisande bild av föreningens resultat och ställning.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalande

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för VÄSTMANLANDS HEMBYGDSFÖRBUND OCH FORNMINNESFÖRENING för år 2021.

Vi tillstyrker att föreningsstämman beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet "Revisorns ansvar". Vi är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som ansvarar för förvaltningen.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder den auktoriserade revisorn professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på den auktoriserade revisorns professionella bedömning och övriga valda revisorers bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för föreningens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet.

VÄSTERÅS den 2 mars 2022

Roger Strömma
Auktoriserad revisor

Annie Widell

Budget 2022

VÄSTMANLANDS HEMBYGDSFÖRBUND OCH FORNMINNESFÖRENING
Org nr 878000-3342

BUDGET 2022

INTÄKTER		
Medlemsavgifter	60 000	
Regionbidrag	822 000	
Kulturarvsprojekt	100 000	
Övriga intäkter	75 000	
Utdelningar	120 000	
	1 177 000	
KOSTNADER		
Löner	450 000	
Förlorad arbetsförtjänst, styrelsen	5 000	
Arvoden	40 000	
Arbetsgivaravgifter	141 000	
ITPK	9 000	
ITP	26 000	
Löneskatt, pensionskostnader	8 000	
Personalutveckling	5 000	684 000
Kurser och konferenser	5 000	
Riksstämman	15 000	
Årsmötet	10 000	
Årsbok, Spaning	170 000	
Kulturarvsprojekt	140 000	
Ledningsträff	5 000	
Verksamhetsbidrag	62 000	
Arbetsplats konsulent, inkl telefon, porto, kopiering	40 000	
Bank- och plusgirokostnader	1 500	
Reseersättningar	10 000	
Reseersättning, konsulent	5 000	
Arkeologigruppen	6 000	
Övriga kostnader	23 500	493 000
Totalt Kronor		1 177 000

I Riddarhyttan finns en jordkällare med väggar av slaggsten.

7. VERKSAMHETSPLAN FÖR 2022

Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening (även kallat förbundet i dokumentet) är en partipolitiskt och religiöst obunden, ideell förening som arbetar för att främja hembygdskunskap, kulturminnesvård och hembygdsvård i Västmanlands län. Förbundet är samarbetsorgan för 49 av länets hembygds-, industriarvs- och kulturarvsföreningar.

Förbundet anordnar föredrag, kurser, utställningar och exkursioner för medlemsföreningar och enskilda medlemmar. Varje vecka skickar förbundets anställda hembygdskonsulent ut ett veckobrev till prenumeranter med information om vad som är på gång inom rörelsen och i omvärlden. Tillsammans med Västmanlands läns museum ger förbundet ut medlemsskriften Spaning och årsböcker.

Förbundet bedriver verksamhet med ett årligt bidrag från Region Västmanland. Under verksamhetsperioden kommer förbundet att ha en anställd konsulent på heltid som även arbetar som ansvarig redaktör för årsbok och Spaning. Förbundet ska enligt avtal med Regionen bidra med en arbetsinsats inom det museala verksamhetsområdet motsvarande 25 procent av en heltidstjänst.

Basverksamhet

I basverksamheten ingår att:

- Hålla ett aktuellt register över medlemmar, medlemsföreningar och stödjande organisationer.
- Sköta den årliga återkommande rapporteringen till Sveriges Hembygdsförbund som gäller föreningarnas medlemsantal och styrelser, samt vidarebefordra medlemsavgifter till riksförbundet.
- Årligen arrangera årsmöte, ledningsträff och områdesträffar.

- Delta med representanter vid riksstämman, ordförandeträffar, höstmötet, konsulentträffar och andra träffar för hembygdsförbunden arrangerade av Sveriges Hembygdsförbund.

- Årligen, om lämpliga kandidater finnes, utse och utdela förtjänstdiplom, verksamhetsbidrag och verksamhetspris, samt nominera kandidater till Sveriges Hembygdsförbunds utmärkelser Årets Hembygdsbok och Årets Hembygdsförening.

- Underhålla och uppdatera förbundets hemsida och göra inlägg på förbundets Facebooksida.

Långsiktiga verksamhetsmål

Att stödja de anslutna hembygdsföreningarna genom att:

- Arrangera kurser i ämnen viktiga för föreningarnas verksamhet.

- Ge råd i museala frågor.

- Se till så att alla föreningar har en kontinuerlig kontakt med minst en styrelseledamot, så kallad fadder.

- Stötta föreningarna i arbetet med hemsidor på *www.hembygd.se* och Utforska platsen.

Att främja hembygdskunskap, kulturminnes- och hembygdsvård genom att:

- Delta i arbetet med tidskriften Spaning och få den spridd till en stor läsekrets.

- Samarbeta med andra aktörer i länet i projekt inom kulturmiljövård.

- Delta i samarbeten över länsgränserna, framför allt med andra hembygdsförbund och Sveriges Hembygdsförbund.

- Verka för att hembygdsföreningarna håller en god kontakt med länets skolor.

Att bidra till värvandet av enskilda medlemmar genom att:

- Ge ut och sprida årsbok och tidskriften Spaning.

- Synas ute i länet vid olika publika arrangemang med exempelvis försäljning av böcker samt utdelning av broschyrer och tidskrifter.

- Sprida information om föreningens mål och verksamheter.

Verksamhetsmål 2022–2023

Tidskrift: Att tillsammans med Västmanlands läns museum planera och medverka till att ge ut tidskriften Spaning med minst ett nummer.

Årsbok: Att tillsammans med Västmanlands läns museum planera och medverka till att ge ut minst en årsbok under perioden.

Matrikel: Att sammanställa en medlemsmatrikel över förtroendevalda i anslutna hembygdsföreningar.

Information: Att informera om förbundets och föreningarnas verksamheter samt presentera och synliggöra

länets hembygdsrörelse via skrifter, artiklar, broschyrer, veckobrev, hemsida och sociala medier.

Förfrågningar: Att själva svara på frågor eller hänvisa vidare till rätt instans vid förfrågningar från medlemmar och allmänhet.

Kurser: Att själva, eller i samarbete med andra, planera, arrangera och genomföra minst två kurser för hembygdsföreningarna i ämnen relevanta för deras verksamhet.

Bidrag: Att stötta hembygdsföreningarna i processen med att söka och utnyttja de bidrag som finns att söka för hembygdsföreningar.

Samarbeten: Att delta i samarbetsprojekt med institutioner och organisationer som arbetar mot samma eller liknande mål inom och utom länet.

Föreningsutveckling: Att i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan utveckla förbundsstyrelsens medlemmars digitala kompetens. Att aktivera styrelsens arbetsgrupper. Att arbeta för att stärka förbundets varumärke genom att ta fram en logga och uppdatera informationsmaterial.

Projekt: Att delta i projekt med andra aktörer.

Pågående samarbetsprojekt är:

Kulturarv Västmanland: Att tillsammans med enheten för Kulturservice och Västmanlands läns museum uppmuntra medlemmarna att bidra med material till webbsidan Kulturarv Västmanland.

Partnerskapsgrupp för Landsbygdsutveckling: Att medverka i möten och diskussioner om utvecklingsfrågor för Landsbygden i Västmanlands län, då dessa är relevanta för hembygdsrörelsen, genom Länsstyrelsens partnerskapsgrupp för Landsbygdsutveckling.

Hembygdsportalen och Utforska platsen: Att tillsammans med Sveriges Hembygdsförbund verka för att motivera hembygdsföreningarna att använda sin hemsida på *www.hembygd.se* och Utforska platsen.

Arrangörsutveckling: Att tillsammans med Region Västmanlands kulturutvecklare gå igenom ansökningarna till Region Västmanlands Kultur- och föreningsbidrag samt arbeta för arrangörsutveckling i länet.

Guidenätverk: Att tillsammans med Region Västmanland och Stiftelsen Ekomuseum Bergslagen med flera undersöka möjligheten till en guideutbildning i länet.

Konsulentnätverk: Att delta vid de konsulentträffar, både fysiska och digitala, som anordnas av Sveriges Hembygdsförbunds kanslipersonal och landets övriga hembygdskonsulenter.

Kulturarvet som besöksmål: Att i samarbete med Sveriges Hembygdsförbund och Graffman AB utbilda intresserade medlemsföreningar i hur de kan utveckla sina verksamheter mot besöksnäringen och samtidigt göra föreningen mer attraktiv för nya medlemmar. Projektet är en satsning som Sveriges Hembygdsförbund gör med bidrag från Tillväxtverket. Konsulenten kommer under år 2022 att genomgå en handledarutbildning inom projektet för att i framtiden kunna stödja intresserade medlemsföreningar som vill genomgå en liknande process.

8. BILDINFORMATION

Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening vill tacka följande fotografer för utlån av bilder till denna verksamhetsberättelse och verksamhetsplan.

Framsidesbild - Tårtkalas hos Rytterne Hembygdsförening, Årets Hembygdsförening 2021, Foto Bengt Wallén

Sid 4 - Susanne Cassé
Sid 5 - Susanne Cassé
Sid 6 - Susanne Cassé
Sid 7 - Lars-Erik Ericsson (Kungsåra Hembygdsförening), Ulf Kjellsson (Industrihistoriska föreningen i Västerås)

Sid 10 - Susanne Cassé
Sid 11 - Susanne Cassé
Sid 12 - Susanne Cassé, Bengt Wallén
Sid 13 - Susanne Cassé
Sid 14 - Susanne Cassé

Sid 15 - Bo Johansson (Surahammars Hembygdsförening), Merit Åhs Janbrink (Arboga Minne)
Sid 16 - Susanne Cassé, Annelie Öster Friberg (Badelunda Hembygdsförening)
Sid 17 - Bengt Lindh (Industriarvsgruppen), Sigward Söderström (Götlunda Hembygdsförening)
Sid 18 - Susanne Cassé
Sid 19 - Susanne Cassé, Merit Åhs Janbrink (Arboga Minne)

Sid 20 - Västmanlands läns museum
Sid 21 - Västmanlands läns museum
Sid 28 - Susanne Cassé
Sid 31 - Susanne Cassé

Baksidesbild - Grillplats på hembygdsgården i Fläckebo, Kerstin Wistrand (Fläckebo Hembygdsförening)

Västervåla Hembygdsförenings museum i Dunshammar.

Tryckt hos PRIMAtryck i Hallstahammar